

STELLING:

Concentreer je op slechts drie grote reservaten

Johan van de Gronden, directeur van het Wereld Natuur Fonds (WNF), presenteerde in februari een plan om het natuurbeleid in Nederland heel anders vorm te geven. We moeten ons minder richten op puur behoud van soorten, we moeten af van het mozaïek aan natuurgebiedjes en we moeten ons concentreren op drie grote reservaten: duin, delta en bos. Een goed plan?

— Koen Moons en Marjel Neefjes (redactie)

Harry Boeschoten, directeur Strategie & Beleid, Staatsbosbeheer

“Hij vergeet de betekenis van natuur voor mensen”

> “IK BEN HEEL BLIJ als mensen over natuur blijven nadenken. Ik wil niet dat we ooit iets besluiten en tot in het eind der tijden blijven vasthouden. Zijn idee is ook wel interessant, om te kijken waar het nou eigenlijk echt om gaat in internationale context. Het is ook geen wonder dat dat van iemand als Van de Gronden van het WNF komt, hij kijkt bijna letterlijk vanuit het buitenland naar Nederland. Maar, de schaduwzijde van zijn idee is dat hij het puur benadert vanuit de natuur en vergeet wat natuur voor de mensen in Nederland betekent. Die willen dagelijks een frisse neus halen, ontspannen, tot rust komen in de natuur. Het is een belangrijk onderdeel van het leven. Staatsbosbeheer is er voor alle Nederlanders in heel Nederland. Wij zien ook wel dat sommige gebieden een hogere internationale ecologische waarde hebben, maar andere gebieden zijn weer heel belangrijke voor het individuele welbevinden van mensen. Het is net als schone lucht of drinkwater, daarvan kun je ook niet zeggen: daarvan is al genoeg in een andere provincie. Zo vergeet Van de Gronden ook de hoogveen-gebieden in Nederland. Het Bargerveen en Engbertsdijkvenen zijn de laatste restanten van wat in onze contreien ooit honderdduizenden hectare heeft beslagen. Dan kun je wel zeggen dat er in Ierland of de Baltische landen veel grotere stukken nog aanwezig zijn, maar zo kun je altijd wel een plek ergens ter wereld aanwijzen waar veel meer te vinden is. Wij zijn best bereid om met andere organisaties opnieuw naar het natuurbeleid te kijken. Eigenlijk gebeurt dat allang. Maar enorme bezuinigingen levert dat niet op.”<

Hank Bartelink, directeur De 12Landschappen

“Niet zo’n gek idee, maar het is een utopie”

> “ALS HET GÉÉN TIJD IS om het hier over te hebben is het nu wel. We zitten juist op een moment waarop er discussie is over wat we als maatschappij over hebben voor natuur en landschap. Daarom is het nodig dat we de krachten bundelen, maar niet om het over de structuur van natuurbeheer te hebben. Overigens is zijn plan van drie grote aaneengesloten gebieden niet zo’n gek idee, maar het is een utopie. Waar wij naar toe willen is second best: de EHS met de robuuste verbindingen. Grote aaneengesloten gebieden zijn onmogelijk in een dichtbevolkt land met bijhorende infrastructuur. Maar door gebieden te verbinden bereik je een vergelijkbaar doel. Bovendien is voor ons ook de mens erg belangrijk. Mensen willen in hun eigen omgeving natuur om in te wandelen, fietsen, paardrijden. En als vestigingsklimaat is natuur ontzettend belangrijk. De founding fathers van het Zuid-Hollands Landschap waren de havenbaronnen. Die snapten dat mensen ook een prettige, groene leefomgeving nodig hebben. Datzelfde geldt voor Landschap Overijssel, daar waren het de textielbaronnen. Dus wij zien veel meer een landelijk gebied dat kwalitatief hoogwaardig is, een groene omgeving voor iedereen, een landschap met een schakering aan groenkleuren.”<

foto Jelger Herder

Rob van Westrienen, voorzitter Soortenbescherming Nederland en directeur RAVON

“Hele slechte timing”

> “HET BELANGRIJKSTE PROBLEEM van dit plan is de timing, die is heel slecht. Net nu het kabinet enorm bezuinigt op natuurbeheer. Het gaat om 60%, dat zijn geen gewone bezuinigingen, dat is echt afbraak van het natuurbeleid. Daar lopen wij tegen te hoop samen met andere organisaties, bijvoorbeeld in het kader van Hart voor Natuur. Dat Van de Gronden nu met zijn ideeën naar buiten komt en deze ook heeft gepresenteerd bij de hoorzitting in de Tweede Kamer over de bezuinigingen op natuur, vind ik een hele slechte timing. Je moet op zo’n moment als dit voorkomen dat we vanuit de natuursector heel verschillende ideeën naar buiten gaan brengen. Dit laat een probleem zien, namelijk dat er niet echt een duidelijke natuursector is. De landbouwsector heeft een hele goede lobby in Den Haag. De natuursector is wat dat betreft veel verdeelder. Achter de schermen wordt er gewerkt aan één geluid vanuit de natuursector. Inhoudelijk kan het plan van WNF een goede basis vormen om te komen tot een gedragen natuurvisie op de middellange termijn. Het is ook nooit verkeerd om te kijken of een concept als de EHS actualisering nodig heeft en of de uitvoering misschien bijstelling nodig heeft. Ook kun je je afvragen of je bepaalde populaties op een bepaalde plek nog wel in stand kunt houden bijvoorbeeld met het oog op klimaatverandering. Wij zeggen ook niet dat elk individu van elke soort beschermd moet worden. Het is prima om zulke discussies te voeren. Maar dan liever binnen de natuurwereld, om vervolgens met een gezamenlijk idee naar buiten te komen.”<

Jan Jaap de Graeff, directeur Natuurmonumenten

“Risico is dat je de rest van de natuurgebieden bagatelliseert”

> “DAT IS GEEN GOED IDEE! Het denken in grote eenheden is natuurlijk prima, maar het risico is dat je de rest van de natuurgebieden bagatelliseert. Dat zag je al in het artikel in Trouw. In het interview met Van de Gronden besteedt hij nog aandacht aan de natuurgebieden die buiten zijn driedeling vallen, met de opmerking dat de lokale gemeenschap daar maar voor moet zorgen. Maar in het redactionele stuk op de voorpagina bleven alleen die drie grote gebieden over. Die Natuurmonumenten en Staatsbosbeheer dan samen moeten beheren. Ik werd gebeld door Business Radio die stelde dat we het bij ons dus niet goed georganiseerd hebben. Dat krijg je dan, een debat over de instituties, terwijl we het toch echt eerst over de inhoud zouden moeten hebben, in het bijzonder met de politiek. Maar goed, laten we het niet groter maken dan het was. Het was een steen in de vijver, maar zo’n steen zinkt ook weer. Van de Gronden en ik hebben het die zaterdagochtend samen in Tros Nieuwsuur nog eens uit kunnen leggen. Er wordt wel gezegd dat het artikel Bleker in de kaart speelt, maar ik heb daar in diverse overleggen afgelopen weken eerlijk gezegd niets van gemerkt. Het kwam helemaal niet aan de orde in een bestuurlijk overleg tussen hem en een aantal maatschappelijke organisaties, waaronder wij. En ook in het debat in de Tweede Kamer had niemand het er meer over. Wat overblijft is een pleidooi om te denken in grote eenheden. Dat is natuurlijk prima, en ook een ondersteuning van de gedachte achter de EHS. Maar bij al dit soort plannen moeten we ons blijven realiseren dat wat van bovenaf bedacht wordt, pas uitgevoerd kan worden als de regio er achter staat.”<

Paul Opdam, hoogleraar Landschap in de ruimtelijke planning, WUR

“Accent op robuustheid en natuurlijke processen sterk punt”

> “HET STERKE VAN HET IDEE van Van de Gronden vind ik het accent op robuustheid en natuurlijke processen, het creëren van condities waaronder de biodiversiteit zijn eigen boontjes kan doppen. Maar er zit ook een groot nadeel aan zijn plan: er is toch weer veel te weinig aandacht voor de economische en sociale nutsfunctie van de natuur. En ook zegt hij niks over de rest van Nederland. Dat vind ik te makkelijk, kennelijk hoeft de overheid daar geen rol te spelen. Ik zeg niet dat de overheid gebiedseigenaar hoeft te zijn, maar er moet wel een proces zijn waarin wordt nagedacht over een visie en hoe die wordt uitgevoerd, en dat zie ik zonder rijksoverheid niet gebeuren. Er zal toch financiering voor gebieden moeten komen uit bijvoorbeeld het GLB of waterschapsgelden, maar zonder het rijk komt dat niet van de grond. Het kan zijn dat Van de Gronden zich in zijn idee heeft laten inspireren door het IBO-advies ‘Wegen naar een nieuw natuurbeleid’ waar ik vorig jaar aan heb meegewerkt. Daarin bekeken we hoe we de natuur kunnen versterken zonder dat dat extra geld kost. Een van de kijkrichtingen was ‘deltanatuur’. Als ik de baas was van de natuur zou ik ook het accent op het behoud van de biodiversiteit in laag-Nederland leggen. Maar je moet de rest van Nederland dan niet laten hangen. Daar kun je de natuur samen laten ontwikkelen door een grotere coalitie dan nu, maar we moeten ons er niet op verkijken: dat kost aanvankelijk waarschijnlijk meer geld dan we nu uitgeven.”<

Lees ook de column van Johan van de Gronden in de rubriek Doorgeefganzenveer, pagina 35, waarin hij ingaat op de commotie die zijn idee teweegbracht.
